

IEDEREEN LEEST – CONFERENTIE

DE LEESBEVORDERAAR
CENTRAAL

DO 24 OKT 2024 – DE VOORUIT GENT

Op de Iedereen Leest-conferentie 'De leesbevorderaar centraal' (24 oktober 2024, De Vooruit, Gent) verwelkomde Sylvie Dhaene, directeur van Iedereen Leest, meer dan 500 leesbevorderingsprofessionals op een boeiende dag vol inspirerende inzichten en pakkende getuigenissen. Hieronder lees je haar speech.

Meer over de conferentie? [Naar het verslag.](#)

Goedemorgen iedereen!
Geacht publiek,

Op mijn beurt heet ik u allen van harte welkom op de 2de editie van de Iedereen Leest-conferentie. Het is intussen meer dan 4 jaar geleden dat we ons hier samen bogen over het waarom van leesbevordering. En in die tijd heeft leesbevordering allerminst aan belang ingeboet. Integendeel zelfs. Woorden zoals ontleding, leescrisis of concentratiecrisis blijven hun plaats in sneltempo veroveren in ons denken en spreken. Los van het feit dat er veel wordt beweerd, dat veel uitspraken over 'lezen' bol staan van ongenueanceerdheid, het begrippenkader al eens lustig op één hoop wordt gegooid, en er soms een loopje wordt genomen met historisch besef, is het een feit, én geen fictie: er is werk aan de winkel, leesbevordering blijft hard nodig! We gaan hier de treurzangen niet herhalen, maar de uitdagingen vandaag om 'lezers te maken' zijn bijzonder groot én complex. Er zullen grote gezamenlijke inspanningen, van boven- en onderuit, van links en rechts, vanuit alle hoeken en kanten, nodig zijn om die gedroomde leescultuur waar te maken. Een aanstekelijk en uitnodigend leesklimaat, het moet toch mogelijk zijn! Wij, van Iedereen Leest willen die droom, ondanks alle doemberichten, niet opgeven. En ik veronderstel, jullie ook niet. Een dag als vandaag sterkt ons in dat streven.

Het is wél fictie om te denken dat de weg ernaar toe eenvoudig of eenduidig is, dat we zomaar even copy-paste kunnen doen van formats van zogenaamde buitenlandse succesformules... die illusie gaan we niet

koesteren. Dat doen we niet, maar als leesbevorderaars gaan we ons ook niet laten aanpraten dat het werk dat we verzetten weinig zoden aan de dijk brengt, dat leesbevordering maar wat geneuzel in de marge is én dat teveel aandacht voor leesplezier schuld heeft aan het povere leesniveau van kinderen en jongeren, daar mogen we terecht heel boos over worden! Leesplezier laten we niet censureren. Daar gaan we niet in mee. Leesplezier bevorderen staat niet gelijk aan kiezen voor simpel om de lezer niet af te schrikken of alleen maar te plezieren.

Er kan nooit genoeg aandacht gaan naar het doorgeven van leesgoesting om kinderen, jongeren en volwassene die liefde voor lezen en boeken mee te geven. Daarover gaat het! Nooit of te nimmer mogen we stoppen met het aanreiken van goede en straffe verhalen, in welke vorm die zich ook uiten. Dank in eerste instantie aan al die moedige en gedreven makers en hun uitgevers. En ja, tuurlijk is dat kundig leren lezen van zéér groot belang! Het is de opdracht en verantwoordelijkheid van leesonderwijs om kinderen via de meest effectieve leesdidactiek alles te bieden om hen tot goede lezers te laten uitgroeien. Want wat zijn we met de mooiste boeken als ze niet goed kunnen gelezen worden? Als kinderen niet begrijpen wat er staat? Niet veel. Zonde van al het harde werk van de makers. Maar ook andere vragen dringen zich op: wat zijn we met de beste boeken als ze niet tot bij de kinderen en jongeren geraken? Omdat 'de helpende volwassenen' ze niet kennen? Omdat ze niet weten hoe ermee aan de slag te gaan? Of omdat ze misschien onvoldoende inschatten hoe waardevol en nodig ze zijn? Of omdat ze misschien zelf niet graag lezen? Of lezen dan toch niet zo belangrijk vinden?

Geen droomscenario dit, helaas wel realiteit. Maar dit brengt ons niet van de wijs, dit motiveert ons. Want hier kan de leesbevorderaar het verschil maken. En die leesbevorderaar, dat zijn wij met z'n allen, in al onze hoedanigheden en functies. Dat leesbevordering in het nieuwe Vlaamse Regeerakkoord is opgenomen als een speerpunt, is een belangrijke én hoopvolle boodschap. Een opdracht die we in nauwe samenwerking met Literatuur Vlaanderen en met alle partners van het Boekenoverleg en het hele boekenecosysteem - bibliotheken voorop - met overtuiging aannemen. En met goesting! En met kennis van zaken. Zeer zeker!

Leesbevorderaar zijn is een ernstige zaak. Leesbevordering is een vak. Vandaag is deskundigheidbevordering en professionalisering de rode draad in ons programma. Hoe kunnen we onze deskundigheid aanscherpen? Hoe kunnen we die vakkennis meer en beter met elkaar delen? Hoe kunnen we dezelfde taal spreken? Hoe zorgen we voor een evidence-informed aanpak? En hoe bereiken we wie we vandaag nog niet of nauwelijks bereiken?

Deze vragen houden ons, bij Iedereen Leest, al een tijd bezig. Bij het schrijven van ons meerjarenplan in '21 maakten we resoluut de keuze om één van onze 5 speerpunten te wijden aan 'Leren', onder de noemer 'SAMEN COMPETENT'. In datzelfde jaar zag 'Een Leesoffensief voor Vlaanderen' het levenslicht. Ook daar klonk de roep naar een kwaliteitskader en werd de nood aan deskundigheidsbevordering en expertisedeling aangekaart. Voor Iedereen Leest was dit de trigger om hierrond nog meer aan de slag te gaan. In hetzelfde jaar '21, en dat vreemde jaar ervoor, hadden we intussen nog iets

geleerd. Met dank aan de pandemie hebben we op slag en stoot onze hele werking een digitale vertaling moeten geven: voorleesfilmpjes door auteurs, online auteurslezingen tijdens Voorleesweek, online selectierondes en stemmende juryleden van de Leesjury tot een online live openingsshow voor de 50ste verjaardag van Jeugdboekenmaand. Het was rond die tijd dat we onze eerste voorzichtige stappen hebben gezet in de wonderlijke wereld van het online leren en het zelf maken van webinars.

En van het een kwam het ander. Zo rijpte de idee om werk te maken van een online leerplatform, als een uitbreidingshub op iedereenleest.be, een plek waar we ons zouden kunnen focussen op 'leren'. En zo geschiedde. Vandaag in primeur kunnen we jullie het resultaat aankondigen.

De Iedereen Leest Academie is dus een heugelijk feit, en geen fictie. Dat dit mogelijk is, danken we aan een team dat zich volledig heeft gesmeten om dit achter de schermen met veel geduld en precisie van de grond te krijgen. Het was een huzarenwerk! Als directeur kan ik alleen maar mijn respect en bewondering uitspreken voor al mijn collega's, en alle externe betrokkenen, die dit tussen alle andere bedrijven door hebben gerealiseerd. De Iedereen Leest Academie is in de allerbeste betekenis van het woord 'HOMEMADE'. U zal begrijpen wat ik bedoel eens u gebruiker bent.

Vanaf vandaag bieden wij u dus een basisaanbod 'leren over leesbevordering' aan. Het aanbod zal verder stapsgewijs groeien, online en live, voor de vermelde doelgroepen. De Iedereen Leest Academie is bovendien niet alleen een online gegeven. Ze heeft ook een fysieke uitvalsbasis, en wat voor één. In '23 namen we samen met Literatuur Vlaanderen onze intrek in het prachtig gerenoveerde Hotel Dumont waar we in het nieuw opgetrokken tuinpaviljoen onze vakbibliotheek konden huisvesten. Hier zullen onze live vormingen doorgaan.

U kreeg bij het binnenkomen een bladwijzer, daarop vindt u een QR-code. Wanneer u zich registreert, direct na afloop van deze dag bijvoorbeeld, kan u rustig alles beginnen verkennen en uw eigen leerpaden samenstellen. U kan online leertrajecten op uw eigen tempo volgen. Doet u dat graag 's nachts, ook dat kan. Het online aanbod is gratis, de live vormingen zijn betalend, maar laat dat u niet tegenhouden. U zal er ontdekken hoe rijkgeschakeerd en gelaagd leesbevordering is. Het is veel meer dan loutere boekpromotie, een misverstand dat af en toe nog in de hoofden van mensen leeft. Leesbevordering gedijt bij een holistische visie. Krachtige en effectieve Leesbevordering is een proces, een proces in gang zetten én houden. Leesbevordering kent pijlers, en deze pijlers staan met elkaar in relatie. Wanneer we verandering in leesgedrag willen bereiken dienen aspecten zoals leesaanbod, leesomgeving, leesbeleid, leesmonitoring en leesnetwerk in samenhang te worden aangepakt.

Met de Iedereen Leest Academie willen we voortaan op één plek ons leeraanbod over leesbevordering bij elkaar brengen. Vrij voor gebruik door iedereen die meer wil weten over de finesse van leesbevordering. Ze is er voor jullie. Want jullie leesbevorderaars zijn de draaischijf, de moter van leesbevordering. Jullie zijn het menselijk kapitaal. In tijden van AI-revoluties, des te belangrijker. Zonder begeesterde en begeesterende leesbevorderaars mét vakkennis en expertise staan we nergens.

Om deze boodschap kracht bij te zetten hebben wij een video-boodschap voor jullie. Ze was heel graag naar ons conferentie gekomen om jullie live toe te spreken, maar toen we haar uitnodigden had ze zich al geëngageerd om vandaag te spreken op the 'Reading, Literacy & Learning Conference' in Texas. Ze is één van 's werelds befaamde neurowetenschappers en leesexperts. Ze ontving tal van awards voor haar wetenschappelijk baanbrekend werk en voor haar onvermoeibare strijd voor geletterdheid en tegen sociale onrechtvaardigheid. Ze schreef bestsellers over het lezende brein en over hoe ons lezende brein evolueert in de digitale wereld en waarom 'deep reading' vandaag zo belangrijk is. Graag voor jullie, een energyzer van formaat, vanuit Los Angeles, de one and only Maryanne Wolf.

Ik dank jullie.

© Sylvie Dhaene en Iedereen Leest. Uitgesproken als verwelkoming op de Iedereen Leest-conferentie te Gent op 24 oktober 2024.

www.iedereenleest.be